

KOVÁCS ISTVÁN
A FERENC ÉS A BÚVÁR UTCA SARKA (?) ELŐTT
(1966)

A vasúti átjáró közelébe érkeztem, döntenem kellett, hogy keresztülhajtok a városon vagy az elkerülő utat választom. Órámrá néztem. Már későre járt. Nem fordultam balra, hanem továbbhajtottam a hódtoi körforgalomig. Itt meglepetés várt rám. A körút centrumában, a felhőre kikandikáló lemenő nap fényében a vizek védőszentjének, Nepomuki Szent Jánosnak a szobrát pillantottam meg. Ide került a közel másfél évszázaddal ezelőtt megkezdett vízszabályozások, a Topa-ér eltűnése miatt státuszától megfosztott, „munkanélküli” védőszentté degradálódott szent. (Egyébként ez a szobor – tudomásom szerint – ötödik stációja a városban, illetve a városon kívül.)

– Most meg miért fordulsz Susán felé? – szólalt meg a belső hang a Szent István templomnál.

– A Ferenc és a Búvár utca sarkán lévő házat szeretném szemügyre venni.

Nemrég láttam egy 1966-ban készült fotót, amelyen nagy meglepetésemre, a hegyes szögben futó Ferenc és Búvár utca találkozásánál található ház sarka vágott. Nem akarok hinni a képnek! Igazi Tamás vagyok. – válaszoltam magamnak.

AZ ÉN SZÜLŐVÁROSOM¹

*Mais où sont les neiges d'antan?*²

(Francois Villon)

Mire a házhoz értem, félhomályba borult az utca, zápor öntötte végig a szélvédőt. Szinte alig láttam valamit. Az ide-oda futó ablaktörőnek köszönhetően tudtam csak megállapítani, hogy valóban vágott az épület sarka. Szomorúan konstatáltam, hogy memóriám ismét cserbenhagyott. Ez a ház – közel félévszázad elteltével – emlékeim fontos pillérjévé vált. Ez a ház helyezkedett el a Felszabadulás/Lázár u. – Ferenc u. – Róka u. „tengely” közepén. Ma már egyikünk sem lakik a régi családi házban, a barátság virtuális tengelyét pedig csak kardiográfiai módszerekkel lehetne kimutatni.

Most döbbsentem rá, hogy szülővárosomban, amelyben közel tizennyolc évet töltöttem el, mennyire idegen vagyok. Tizennyolc évig csupán néhány utcájában fordultam meg, és csupán azokat az utcákat ismertem meg, ahol családom és ismerőseink laktak, ahol iskoláimat jártam, amelyeken a város kulturális intézményeit, közlekedési és kereskedelmi gócait, sportpályáit, temetőit elérhettem. Miért érzem magaménak a város soha nem látott, megújult, megváltozott, eltűnt utcáit is? Miért érzem még mindig vásárhelyinek magam? Az eliziumi mezőkön bolyongó családtagjaim, tanárain, osztálytársaim hívnak? Egy régi pingpongasztal, zongora, rot unterezés, egy üveg szegedi vörös, játékos város- és országfoglalás, napfogyatkozás, kályharobbanás, poroltózás, kártyázás, kockázás, biliárdozás, népkerti „különórák”, levéltár dohos levegőjének és a Könyök utcai focijátékok emléke; filozófia tárgyú könyvek hétfégi együttes olvasásának, riportkészítésnek a nosztalgiaja; a Mambó magnó múltba vesző hangja; a Mester és Imsi feledhetetlen óráinak visszfénye köt?

Hát persze! A barátok azok, akik – szíves rokonok híján – a kötődés fő ludasai, mediátorai, akiken keresztül távozásom után is otthonom marad a város! Mit is ír a talmud a barátokról? „Uram szabadíts meg a barátaimtól, az ellenségeimmel magam is elbánok.” Ez a mondat elég pesszimista képet fest a barátról. A talmud szerint a barát nem más, mint színlelő ellenség. A *Magyar értelmező kéziszótár* viszont a következőképpen fogalmaz: „A barát az a személy, akit kölcsönös bizalom, ragaszkodás és szeretet köt hozzánk. A „Barátot szerencse hoz, szükség próbál”, és az „Amicus certus in re incertā cernitur” közmondások a kéziszótárban megfogalmazottaknak felelnek meg.

A hétköznapjainkban gyakran a barát szinonimájaként használják a haver, a cimborá, a koma, a puszpajtás, a span szót, annak ellenére, hogy ezek a szavak inkább a talmud barátfogalmához állnak közelebb.

Kedves hetvenkedő (LXX. éved betöltő) barátom, kedves Pista! Kívánom, hogy még sok-sok (XXL) boldog évet élj meg – győztes betegségháborúk közepette – magad, családod, barátaid és Téged ismerő emberek örömeire.

Békéscsaba, 2014. 09. 01.

Őszinte és igaz barátsággal

DOT/Domokos Tamás

1. Haranghy Géza: *Egy mondat ereje / „Édősapám, én hazamék”* című, szívbe markoló írása (*Vásárhelyi Látóhatár* XXV. sz. 2016/1. 3. p.) igencsak felbolygatott, gondolatok garmadát indította el bennem. A több napig elhúzódó meditáció eredményeképpen eszembe jutottak azok a gondolatok, amelyeket két barátom képes albumába írtam 2014-ben. Most kinyitom az albumokat, és némi korrekciót követően lehetővé teszem, hogy a kedves olvasó is megismerje az ott leírtakat.

2. *Ballade des dames du temps jadis/Ballada a hajdani hölgyekről* Villon vers refrénje – De hol van a tavalyi hó?